

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

"בלעם" המודרני

עיון בפרשת השבוע על פי ה"פרי צדיק"

וההתפשטות דאותן דיבורים בהווה היה מעשה דשיטים ואז ניטל חיותו לגמרי:

2. עין אי"ה שבת א', ב', רנ"ב

הרעה הגדולה שבלשון הרע היא בעיקרה מפני שאין להעריך את גדולת ההפסד של פעולתה להרע. אמנם יסוד הדבר מפני מה פועלת כ"כ לשון הרע את פעולתה, ובמה כח הדיבור יפה כ"כ לפעול על הלבבות להזיק אל מה שהיא מכוונת להזיק ואת כל אשר תפגע, הוא מפני שכח הדיבור הוא כח נפשי עצום, יוצא מהתמצית של כל האדם הפנימי.

2. אורות עמו' פ"ז-פ"ח; אורות התחיה נ"ב

ישנם דברים טובים וקדושים, שהסבות המחזיקות אותם בעולם הן כעורות, כמו חולשה, שקר, רשעות, שלפעמים הן תומכות את יסוד הטוב של בושה, צניעות, אמונה, וכיוצא בהם. אמנם כמו שטובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים ככה היא הטובה, שמקבל הטוב והקדוש מהרע והטמא, מחוללת היא רעות רבות, ואין אור גאולה יוצא אל הפועל כ"א ע"י מה שיהרסו כל היסודות הרעים, אפילו אותם שהם מחזיקים את הטוב והקדוש. ואע"פ שעי"ז סובל הטוב הקודש והאמונה, והם יורדים ונראים כמתדלדלים, לדול זה וירידה זו עליה והתעודדות הם באמת, שאחר הרקבון של היסודות הרעים הללו, יחל מיד לצמח אור הזוהר והקודש על יסודות בדיאיים של דעה, חכמה, גבורה, תפארת נצה והוד, ובזה תוסד מלכות עולמים לאור ד' וטובו באחרית הימים בחסדי דוד הנאמנים, שהם ברית עולם אשר לא יכזבו עדי עד. ויאמר אך עמי המה בנינים לא ישקרו, ויהי להם למושיע, בכל צרתם לו צר, ומלאך פניו הושיעם, באהבתו ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם."

כאשר הוא דיבור ופעולה שיש בה רוח חיים שיוצאה משורש חיותו:

וכח בלעם שהיה דוגמת משה רבינו ע"ה בזה הדבר היינו על ידי שהתפאר יודע דעת עליון ואמרו ז"ל (ברכות ז.) לכון השעה וכו', והיינו שידע עת הזעם היה מקלל והיה ממשיך זעם ה' יתברך לתוך דיבורו ונמצא דיבורו הוא דבר ה' כמו נבואה ובמדריגת זה הדבר, אבל ה' יתברך אמר לו כה תדבר ולא זה, דזה היינו דשורש נפשו נשתנה כך וזהו משה רבינו ע"ה דהיא שורש כל התורה כולה באמת ונקראת על שמו, וכן בלעם כשהיה מדבר רע באמת היה שורש נפשו כך והוא זה הדבר דנגלה לעין הרואה אותו מדבר שהוא כך, אבל בזה שדיבר טוב על ישראל הוא בשורש נפשו לא היה כך לכן אמר כה תדבר, וכל מקום שנאמר כה ברוח הקודש כי מאחר שדיבורים אלו יצאו מפיו ונכתבו בתורה שהיה בחיות הרי היה ברוח הקודש דבוק בשורש קדוש עילאה, רק זהו מצד ואתה מחיה את כולם שיש ניצוצות קדושות בכל נברא המחיה אותן ואתן ניצוצות קדושות יוצאים על ידי דיבוריו:

וזה שנכתבו בתורה דיבורי אבימלך ופרעה ובלעם וכיוצא שנקלטו לתוך דברי תורה אותן דיבורים שהיו בכל חיותם ועד שנגעו לאותם ניצוצות קדושות שהיה בהם, וגם דיבורי פרעה מי ה' וגו' מאחר שנכתבו בתורה הם דיבורים שבשורש חיותו שקבע בו ה' יתברך טענה זו דמי ה' שגם ההעלם הוא מה' יתברך מאמיתות רצונו בשורש הבריאה דיהיה ברישא חשוכא והדר נהורא (שבת ע"ז ע"ב) ויוצר אור ובורא חושך בריאה היא מודריגה יותר גדולה כידוע כי החושך נובע מרצון יותר עמוק שיש צורך לחושך גם כן, וכך יסד ה' יתברך גלות מצרים יהיה הכנה למתן תורה ואם כן היה ההכרח בריאת מצרים ופרעה שרצה ה' יתברך שיהיו נמצאים ברואים אלו האומרים מי ה', אמנם בלעם לא אמר מי ה' כי היה יותר עמוק ברע דלכן היה דוגמת משה רבינו ע"ה שהוא רבן של כל ישראל בחכמת אלקות ותורתו, כך הוא רבן של כל האומות בהיפוך מזה ... והוא בוחר בחמדה דלפי שעה יותר מבטוב נצחי מצד כח בחירתו, ושורש חיותו מה' יתברך הם אותן דיבורי שדיבר אז בזמם דלתוך פיו שלא זעם ה' יתברך ואי אפשר לקלל רק גילה האחרית שלהם שזהו באחרית וכוונתו שאינו בהווה כן, ... וזהו הסתתו לזנות דשיטים ואז נהרג כי תחילה נטל שורשו בניצוצות קדושות שבו בפרשת בלעם שנכתב דיבוריו בתורה

1. ליקוטי אמרים י"א

חיות האדם הוא הדיבור כמו שנאמר (בראשית ב', ז') לנפש חיה ומתרגמינן לרוח ממללא, ובריש פסיקתא (פרשה ב') אין בין צדיקים החיים לצדיקים המתים אלא הדיבור, והיינו כי דברי תורה הם חיי האדם כמו שאומרים כי הם חיינו ... ואמרו ז"ל (במדבר רבה כ', ד') אין כוחו אלא בפיו אף בלעם אין כוחו אלא בפיו פירוש כי כמו שהדיבור היוצא בכל כח חיותו ומגלה עצם חיותו בו יש בו כח הפעולה לטוב כך גם להיפוך, ומשה רבינו ע"ה היה לו כח זה שכל דיבורו היה גילוי עצם חיותו כי הוא בסוד הדעת המחבר חכמה ובינה שהם אבא ואימא (זוה"ק ח"ב פ"ה). שזהו גילוי ברית הלשון ... שכל הרואה אותו מדבר היה רואה הדבר אשר דיבר ה' ממש, דשורש חיות כל נברא הוא דבר ה' ממש כי הוא הבורא ונותן חיות בנבראים והיה בדיבורו גילוי דיבור ה' ממש שה' יתברך מדבר דברים אלו דהיינו שחיותו הניתן לו מה' יתברך הוא היה עצמו דיבורים הללו בעת שדיבר: ... ובלעם היה לו גם כן זה דדעת המחבר חכמה ובינה להיות כל דיבוריו בכל כוחו, רק לפי דכל חשקו לרע וכמו שאמרו (נזיר כ"ג ע"ב) כל טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים וכל טובה שהיה מדבר היינו מדברים שהם באמת רעה אצל צדיקים לכך כל דיבוריו היו לרע, ונקרא דעת דרע וכוחו בפיו גם כן לפעול כל מה שמדבר דכל דיבורים שבחיות פועלים שהרי שורש החיות דכל הנבראים אף דאומות העולם גם כן הרי שורש כל השורשים הוא מה' יתברך:

וזהו כל כח הכשפים וכמו שכתב בסוף ספר ברית מנוחה שגם להשבעת השדים צריך כוונה שלימה עיין שם, וכן הוא בזהר וכמה פעמים אמרו דאתקשר בסיטרא אחרא, פירוש קשר היינו כאשר הגיע לשורש חיותו לשנות הצירוף דשם להיות שם מקושר לרע, כמו דרך משל השטוף בתארה וזימה עד שמרוב חולת אהבה ימות כשימנע ממנו כדרך שאמרו בסוף פרק בן סורר ומורה (סנהדרין ע"ה). זה נקרא שמקושר בשורש חיותו לדבר זה, וכאשר חכמה ובינה דמוחו ולבו שקועים בזה וכל הדיבורים שבו יוצאים ממנו ולב זה יש בהם כח הפועל להכחיש פמליא של מעלה, כי פמליא של מעלה הוא סדר ה' יתברך ... שהאדם הוא הנותן עוז לכל כוחות פמליא של מעלה ולכל מיני רוחות וכוחות שונות שבעולם על ידי מעשיו ודיבורו, ולכן יוכל על ידי לחשים וקמיעות וכדומה ובלבד